

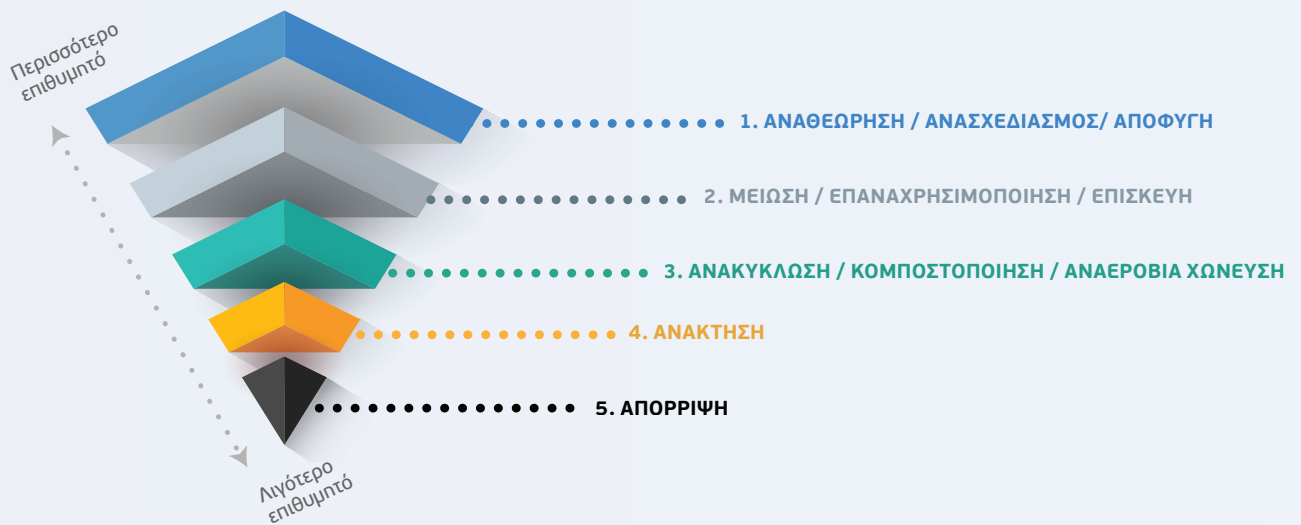

Μειώνουμε τα απορρίμματα, δίνουμε χώρο στη ζωή

Πρακτικές συμβουλές για λιγότερα απορρίμματα στον Δήμο

Διαχειριζόμαστε τα απορρίμματα του Δήμου με 5 βασικά βήματα

1. Αναθεώρηση / Ανασχεδιασμός/ Αποφυγή

(Rethink/Redesign/Refuse): Κάνουμε προσεκτικές επιλογές στις προμήθειές μας. Θυμόμαστε ότι τα είδη μιας χρήσης είναι επιβλαβή για το περιβάλλον.

2. Μείωση / Επαναχρησιμοποίηση / Επισκευή

(Reduce/Reuse/Repair): Μειώνουμε την κατανάλωση προϊόντων και την ποσότητα των υλικών συσκευασίας τους. Προωθούμε καταστήματα και αγορές μεταχειρισμένων και ενθαρρύνουμε τους πολίτες για την επισκευή χαλασμένων ειδών.

3. Ανακύκλωση / Κομποστοποίηση / Αναερόβια χώνευση

(Recycling /composting/ anaerobic digestion): Ενημερώνουμε για το ποια υλικά ανακυκλώνονται και πώς. Προωθούμε την ξεχωριστή συλλογή βιο-αποβλήτων και την κομποστοποίηση σε κοινοτικό ή οικιακό επίπεδο. Ενημερώνουμε και εμπλέκουμε τους πολίτες στην κυκλική οικονομία.

4. Ανάκτηση, συμπεριλαμβανομένης ανάκτησης ενέργειας

(Recovery): Ανακτούμε πόρους και ενέργεια από απόβλητα

5. Απόρριψη (Disposal): Η ασφαλής απόρριψη αποβλήτων σε χώρους υγειονομικής ταφής θα πρέπει να είναι η τελευταία επιλογή και να ελαχιστοποιείται, αφού βασική αρχή της κυκλικής οικονομίας είναι η διατήρηση των υλικών και προϊόντων στην οικονομία για το μεγαλύτερο δυνατό διάστημα.

Η πρόληψη παραγωγής απορριμμάτων είναι η πρώτη επιλογή για να ελαχιστοποιήσουμε τα κόστη διαχείρισής τους και να μεγιστοποιήσουμε τα οφέλη για το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής στην πόλη μας!

Τι μπορούμε, οι Δήμοι, να κάνουμε; Μπορούμε...

- Να αναπτύξουμε μια **τοπική στρατηγική πρόληψης** παραγωγής απορριμμάτων.
- **Να ενημερώνουμε και να ευαισθητοποιούμε τους πολίτες** σε περιβαλλοντικά ζητήματα.
- **Να δίνουμε το καλό παράδειγμα** στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και την υπεύθυνη κατανάλωση.
- Να προωθούμε τη **χρήση εναλλακτικών πηγών** και να **επισκευάζουμε / επαναχρησιμοποιούμε** υλικά.
- Να **συνεργαζόμαστε** συστηματικά με οργανώσεις, ιδιωτικές επιχειρήσεις και πολίτες.
- Να φροντίζουμε για τον **καθαρισμό των δημόσιων χώρων** για να βελτιώνουμε την ποιότητα ζωής των πολιτών.

Ποια είναι τα οφέλη μας από την πρόληψη παραγωγής απορριμμάτων;

- Εξοικονομούμε **πόρους και ενέργεια**.
- Περιορίζουμε τις **περιβαλλοντικές επιπτώσεις**.
- Μειώνουμε το **κόστος διαχείρισης απορριμμάτων**.
- Συμμορφωνόμαστε με τις **νομοθετικές απαιτήσεις**.

Μειώνουμε τα απορρίμματα – ανά υλικό

Πλαστικά μιας χρήσης και υλικά συσκευασίας

- Προωθούμε τη χρήση **τσάντας/δοχείων πολλαπλών χρήσεων**, στηρίζουμε την παροχή κινήτρων από τοπικές επιχειρήσεις προς τους καταναλωτές, π.χ. μικρή χρέωση για αντικείμενα μιας χρήσης.
- Προωθούμε τη χρήση **γυάλινων ποτηριών και μπουκαλιών**, αντί πλαστικών σε **καταστήματα εστίασης**.
- Προωθούμε την κατανάλωση **νερού από τη βρύση**. Τοποθετούμε **φίλτρα νερού** σε βρύσες όπου χρειάζεται και **ψύκτες** για γέμισμα μπουκαλιών πολλαπλών χρήσεων.
- Προωθούμε την επιλογή προϊόντων με **λιγότερα υλικά συσκευασίας** και **επαναχρησιμοποίηση** παλιών δοχείων από γυαλί, μέταλλο ή πλαστικό.
- Στηρίζουμε τη λειτουργία **καταστημάτων τοπικών προϊόντων** ή/και χύμα χωρίς συσκευασία π.χ. με μειωμένα τέλη, επιδοτήσεις ή κουπόνια.

Χαρτί

- Προτείνουμε **τρόπους μείωσης της χρήσης χαρτιού** (για σχολεία, δημόσιες υπηρεσίες και τοπικές επιχειρήσεις).
- Ενημερώνομαστε για τον τρόπο τήρησης των **δημοτικών αρχείων και πρακτικών σε ψηφιακή μορφή**.
- Καθιερώνουμε την υποχρεωτική **ανακύκλωση των έντυπων αρχείων**, όταν παρέλθει ο υποχρεωτικός από τον νόμο χρόνος διατήρησής τους.
- Προωθούμε την εκτύπωση στις **δύο όψεις του χαρτιού**.

Απόβλητα τροφίμων

- Εισάγουμε πρόγραμμα **οικιακής κομποστοποίησης** για γειτονιές, σχολεία κ.λπ. με αξιοποίηση εθελοντών και πολιτιστικών συλλόγων για την παρακολούθηση και τεχνική υποστήριξη.
- Δημιουργούμε **αστικούς κήπους** σε συνδυασμό με δημοτική **κομποστοποίηση** σε δημόσιους χώρους, πάρκα κ.λπ.
- Προωθούμε **οδηγίες για τη σωστή συντήρηση** τροφίμων, **συνταγές** με χρήση φαγητού που δεν καταναλώθηκε, προώθηση μεσογειακής διατροφής με **μειωμένη κατανάλωση κρέατος**. Συνεργαζόμαστε με τοπικές σχολές, επιχειρήσεις και εθελοντές.
- Προωθούμε τη **διάθεση υπερώριμων ή αδιάθετων προϊόντων** από λαϊκές αγορές και καταστήματα **σε χαμηλότερη τιμή**
 - Σε συνεταιρισμούς ή νοικοκυριά, για **κατασκευή σπιτικών γλυκών και σαλτσών**.
 - Σε τοπικούς κτηνοτρόφους, για χρήση ως **ζωοτροφή**.

Απόβλητα πάρκων και κήπων (πράσινα απόβλητα)

- **Χρησιμοποιούμε τεμαχιστή κλαδεμάτων** για μείωση του όγκου και ευκολότερη μεταφορά (αγορά από τον Δήμο, συμμετοχικά από όμορους Δήμους ή και σε επίπεδο σπιτιού ή γειτονιάς).
- **Κομποστοποιούμε** σε ειδικές εγκαταστάσεις ή επί τόπου σε εδάφη χαμηλής γονιμότητας.
- **Παρέχουμε το παραγόμενο λίπασμα** σε νοικοκυριά για κηπουρική ή σε δημόσιους φορείς για αναδάμηση του πρασίνου, στο μέτρο του δυνατού.

Ρούχα και υφάσματα, παιχνίδια, έπιπλα, βιβλία, ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές

- **Πρωθούμε την επαναχρησιμοποίηση** των παραπάνω ειδών και τα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά πλεονεκτήματά της, μέσα από σχετικές πρωτοβουλίες και προγράμματα.
- **Υλοποιούμε πρόγραμμα συλλογής** σε συνεργασία με άλλους φορείς, αν χρειαστεί.
- **Δημιουργούμε σημεία για συλλογή και αναδιανομή ειδών για επαναχρησιμοποίηση** από τους πολίτες, με διαχείριση από το Δήμο ή τοπικές επιχειρήσεις με υποστήριξη μειωμένων τελών ή άλλες οικονομικές διευκολύνσεις.
- **Δημιουργούμε σημεία απόθεσης ειδών για δωρεά** από τους πολίτες, για ελεύθερη χρήση από συμπολίτες τους (π.χ. «ο τοίχος της καλοσύνης/οι κρεμάστρες αγάπης», διακριτική στήριξη ευάλωτων ομάδων).
- **Πρωθούμε την επισκευή ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών** από επαγγελματίες ή εθελοντές, με την υποστήριξη του Δήμου.

Απόβλητα εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων (μπάζα)

- Πρωθούμε την αποτροπή **απόρριψης μπάζων** σε μη προβλεπόμενα σημεία ή στο περιβάλλον.
- Πρωθούμε σε **κατασκευαστές και εργολάβους** την **περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση μπάζων** και τα πλεονεκτήματα της εφαρμογής μέτρων πρόληψης.
- Οργανώνουμε διαγωνισμό **για κατασκευαστές** με θέμα τον οικολογικό σχεδιασμό και κατασκευή κτιρίου.
- **Ελέγχουμε την εφαρμογή** των νομοθετικών απαιτήσεων για τα αδειοδοτημένα οικοδομικά έργα.

Επικίνδυνα οικιακά απόβλητα

- Ενημερώνουμε τους πολίτες για τους κινδύνους από την **ακατάλληλη χρήση επικίνδυνων χημικών**.
- Πρωθούμε τη **χρήση επαναφορτιζόμενων μπαταριών** από τους πολίτες και τους φορείς.
- Ενημερώνουμε τους πολίτες για την **ασφαλή απόρριψη των παλιών θερμομέτρων υδραργύρου και ληγμένων φαρμάκων**.
- Οργανώνουμε τη **χωριστή συλλογή των επικίνδυνων οικιακών αποβλήτων** π.χ. χρώματα, βερνίκια, διαλύτες, φάρμακα ή προϊόντα καθαρισμού.
- Συνεργαζόμαστε με τα **Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης**.

Μειώνουμε τα απορρίμματα – ανά σημείο

Πράσινα σημεία

- Αξιοποιούμε κάθε ευκαιρία για την **προώθηση των πράσινων σημείων** και ενημέρωση των πολιτών για τη συμβολή τους στη μείωση των απορριμμάτων.
- **Οργανώνουμε τη συλλογή ρουσιμού**, παπουτσιών, παιχνιδιών, ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών, επίπλων και σκευών, για επαναχρησιμοποίηση και επισκευή.
- **Οργανώνουμε τη συλλογή αποβλήτων κήπων** και την αναδιανομή του παραγόμενου λιπάσματος στα νοικοκυριά.

Σχολεία

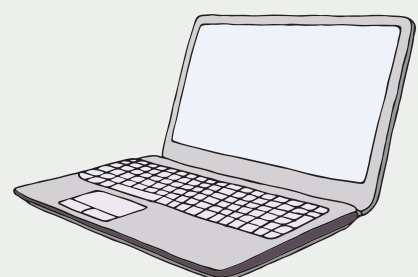
- **Υλοποιούμε πιλοτικά προγράμματα για τα σχολεία** με ενδεικτικά θέματα:
 - «Κολλασιό ή γεύμα χωρίς συσκευασία».
 - «Περιβαλλοντικά υπεύθυνες αγορές».
 - «Οργάνωση ομάδων εθελοντών εκπαιδευτικών και μαθητών για ενημέρωση και ευαισθητοποίηση» .
 - «Συλλογή μεταχειρισμένων ειδών στο σχολείο για επαναχρησιμοποίηση από μαθητές».
 - «Προώθηση άυλων δώρων» όπως εισιτήρια για εκδηλώσεις, συνδρομές κ.λπ.
- Οργανώνουμε **σχολικούς διαγωνισμούς** έκθεσης, ζωγραφικής, φωτογραφίας, βίντεο με θέμα τη μείωση των απορριμμάτων.
- Οργανώνουμε **διαγωνισμό ανακύκλωσης μεταξύ σχολείων**, για ένα ή περισσότερα υλικά.
- Ενθαρρύνουμε την **επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση των σχολικών βιβλίων** από τους μαθητές και στηρίζουμε πιθανή απόφαση του κράτους για υποχρεωτική επιστροφή τους στο τέλος του έτους.
- Διανέμουμε τα **σχολικά έγγραφα** σε ψηφιακή μορφή.
- Εντάσσουμε **μηνύματα για τη μείωση απορριμμάτων στις οθόνες** των σχολικών υπολογιστών.

Γραφεία

- Τοποθετούμε **ενημερωτικές αφίσες** σε κατάλληλα σημεία ή κοντά σε εκτυπωτές, για τη μείωση απορριμμάτων, την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση, με προτεινόμενους τρόπους για:
 - Μείωση χρήσης χαρτιού.
 - Μείωση χρήσης μελανιού εκτυπώσεων.
 - Προώθηση αναγόμωσης μελανιών εκτύπωσης, εφόσον είναι τεχνικά εφικτό.
 - Προώθηση χρήσης επαναφορτιζόμενων μπαταριών.
 - Ένταξη μηνυμάτων για τη μείωση απορριμμάτων στις θόνες των υπολογιστών.
- Προωθούμε την **αντικατάσταση των ειδών μιας χρήσης** (ποτήρια, πιάτα, μαχαιροπήρουνα κ.λπ.) με αντίστοιχα **πολλαπλών χρήσεων**.
- Προωθούμε την **επαναχρησιμοποίηση υλικών συσκευασίας**.
- Προωθούμε τη χρήση **λιγότερων, αλλά υψηλότερης ποιότητας ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών** (εκτυπωτών, αντιγραφικών, καταστροφών εγγράφων κ.λπ.).
- Οργανώνουμε **διαγωνισμούς μείωσης απορριμμάτων / ανακύκλωσης** μεταξύ κτιρίων γραφείων, με έπαθλα κουπόνια και επαίνους για τις ομάδες.

Ξενοδοχεία, εστιατόρια, καταστήματα τροφίμων

- **Πρωθούμε** την:
 - Εφαρμογή του «**Οικολογικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης**» και του «**HACCP ασφάλειας τροφίμων**» στα ξενοδοχεία και εστιατόρια του Δήμου, εξασφαλίζοντας μειωμένα απόβλητα τροφίμων.
 - Επιλογή τροφίμων με **μειωμένα υλικά συσκευασίας**.
 - Παροχή **μισών ή παιδικών μερίδων** με μειωμένη τιμή.
 - Χρήση **ποτηριών και σερβιτίσιων πολλαπλών χρήσεων**.
 - Χρήση **τραπεζομάντηλων πολλαπλών χρήσεων**.
 - **Κομποστοποίηση** αποβλήτων τροφίμων.
- **Υποστηρίζουμε δράσεις ενημέρωσης των επισκεπτών και πελατών**, όπως τοποθέτηση ή διανομή ενημερωτικού υλικού στους πελάτες, στην υποδοχή ή τα ταμεία, με προτροπή για:
 - **Αποφυγή ρύπανσης** με σκουπίδια και αποσιγάρα στις παραλίες και το περιβάλλον.
 - Κατανάλωση νερού, αναψυκτικών και ποτών σε **γυάλινο ποτήρι**.
 - Χρήση **τσάντας πολλαπλών χρήσεων** στις αγορές τους.
- **Ενημερώνουμε για την ανακύκλωση**:
 - Διαχωρισμός στην πηγή για **υλικά συσκευασίας** (γυαλί, χαρτί, πλαστικό και μέταλλο).
 - Διαχωρισμός στην πηγή για **οργανικά απόβλητα**, εφόσον διατίθεται ο απαραίτητος εξοπλισμός.
 - **Μαγειρικά έλαια**.
- **Πρωθούμε την επαναδιανομή τροφίμων** σε ευάλωτες ομάδες, σε συνεργασία με αρμόδιους οργανισμούς ή οργανώσεις.
- Οργανώνουμε **διαγωνισμούς πρόληψης παραγωγής απορριμμάτων / ανακύκλωσης** μεταξύ συναφών επιχειρήσεων, με έπαθλο έπαινο και δημοσίευσή του σε τοπικά μέσα/ιστότοπο.

Ειδικές δράσεις ευαισθητοποίησης

Οργανώνουμε **ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΜΕΙΩΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ Η/ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ**, με την αφορμή ειδικών ημερών (π.χ. Ημέρα της Γης).

Αξιοποιούμε **ΔΗΜΟΦΙΛΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΩΣ ΘΕΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ**.

Υλοποιούμε **ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ**, χρησιμοποιούμε **ΤΡΙΣΔΙΑΣΤΑΤΟΥΣ ΕΚΤΥΠΩΤΕΣ** με τροφοδοσία από ανακυκλώσιμο υλικό.

Ενημερώνουμε για τους **ΤΡΟΠΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΖΩΩΝ**, με σχετικές οδηγίες π.χ. κατασκευής για τασάκι παραλίας.

Ενημερώνουμε – εκπαιδεύουμε τον πολίτη

Χρησιμοποιούμε...

- Άρθρα, ενημερωτικά.
- Αφίσες, έντυπα.
- Παρουσιάσεις, σεμινάρια από ειδικούς.

Εξηγούμε...

- Γιατί είναι σημαντικό να μειώνουμε τα απορρίμματα.
- Οφέλη για το περιβάλλον, την υγεία και την οικονομία.
- Αντίκτυπο στο κόστος για τον Δήμο και τα δημοτικά τέλη για τους δημότες.

Αξιοποιούμε...

- Ιστότοπος Δήμου.
- Ιστότοποι τοπικού ενδιαφέροντος.
- Ηλεκτρονικά ενημερωτικά και newsletters του Δήμου.
- Τοπικά μέσα.
- Ειδικές εφαρμογές για κινητά τηλέφωνα, για χρήση από τις υπηρεσίες του Δήμου και τους πολίτες, για θέματα σχετικά με τη διαχείριση απορριμμάτων και την κυκλική οικονομία.

Αγοράζοντας τοπικά προϊόντα, όχι μόνο μειώνουμε τα απορρίμματα συσκευασίας, αλλά ενισχύουμε και την οικονομία μας!

Ευρωπαϊκές και παγκόσμιες ημέρες

ΚΙΝΗΣΗ «ΑΣ ΚΑΘΑΡΙΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ!»

1 Μαρτίου – 30 Ιουνίου

ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΓΗΣ

22 Απριλίου

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΗΜΕΡΑ NATURA 2000

21 Μαΐου

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

5 Ιουνίου

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΛΑΣΤΙΚΗΣ ΣΑΚΟΥΛΑΣ

3 Ιουλίου

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

τελευταία εβδομάδα του Νοεμβρίου

Ερευνούμε,
παρακολουθούμε και
αξιοποιούμε προγράμματα
συγχρηματοδότησης από
την Ευρωπαϊκή Ένωση και
Εθνικούς πόρους.

Ζητάμε στοιχεία, προωθητικό ή
ενημερωτικό υλικό και συμβουλευτική
υποστήριξη από τον ΕΟΑΝ και τη
Διεύθυνση Διαχείρισης Αποβλήτων του
Υπουργείου Περιβάλλοντος και
Ενέργειας.

www.ypeka.gr

 @ypen.gov

 @ypen_gr

www.eoan.gr

 @eoan

Υλοποίηση από:

Αποποίηση ευθυνών: Η παραγωγή του παρόντος ενημερωτικού υλικού πραγματοποιείται με την οικονομική στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις που διατυλώνονται στο παρόν υλικό δεν απηχούν σε καμία περίπτωση την επίσημη άποψη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.